

Quatre aclariments sobre la reforma del procés de nul·litat

Dv, 18/09/2015 per Catalunya Religió

([Arquebisbat de Barcelona](#)) L'Església de Barcelona vol facilitar la comprensió de la carta apostòlica *motu proprio* '[Mitis Iudex Dominus Iesus](#)' de reforma del procés canònic de declaració de nul·litat de matrimoni, del **papa Francesc**. Amb aquest propòsit, el Tribunal Eclesiàstic de Barcelona ha preparat un document per resoldre alguns dels dubtes plantejats sobre la nova llei pontifícia. Podeu llegir-lo a continuació:

1. Què és un *motu proprio*?

És una llei pontifícia, de caràcter universal (en aquest cas, per a l'Església Catòlica d'Occident o llatina), promulgada pel papa de forma autònoma. Aquesta entrarà en vigor el 8 de desembre d'enguany.

2. Què diu aquest document?

Conté tres parts:

- a) en la primera, fa l'exposició dels motius o principis que han guiat la reforma;
- b) en la segona, estableix una nova redacció per als canons 1671 a 1691 del Codi de Dret Canònic, que són els que estableixen normes peculiars per als processos matrimonials, mentre que la resta del Llibre VII del Codi continuarà aplicant-se com a norma general subsidiària;
- c) en la tercera, es recullen 21 articles amb precisions per a l'aplicació dels canons precedents, com a interpretació legal de la reforma.

3. Quines són les principals novetats que ofereix la nova normativa?

- a) Al moment de presentació d'una demanda de declaració de nul·litat de matrimoni davant el Tribunal Eclesiàstic, la reforma facilita el fur competent, de manera que hom pot triar lliurement entre la diòcesi de les noces, la del domicili de l'actor o la del demandat, o també allà on hi siguin la major part de proves, sense les restriccions anteriors. Així es resolen problemes que es presentaven davant la globalització i el moviment de poblacions actuals.
- b) Després d'estudiar la demanda i d'escoltar les dues parts i el Defensor del Vincle (el fiscal que intervé a favor de la validesa del matrimoni), el jutge eclesiàstic decideix si l'assumpte ha de tramitar-se com a procés ordinari, o bé si és un cas especial tramitable per un nou procés més breu. La reforma preveu que aquests siguin els casos on la nul·litat del matrimoni és pràcticament segura i evident, per les proves i circumstàncies que es presenten ja amb la demanda, i

amb certs capítols de nul·litat que no necessiten una investigació detallada. Després d'haver recollit les proves, el jutge passarà el sumari al bisbe diocesà, per a que aquest dicti sentència personalment o bé la confïi a un altre (per exemple, al propi jutge). Aquest procés abreujat, si no es presenten dificultats, podria completar-se en uns dos mesos.

c) La principal novetat per a tots els processos matrimonials és la supressió de la confirmació obligatòria de la primera sentència afirmativa de declaració de nul·litat de matrimoni, que provenia del **papa Benet XIV** (segle XVIII). Fins ara calia que el tribunal superior confirmés dita sentència; en endavant hom estalviarà temps i costos. Se'n podran beneficiar ja les sentència que es dictin a partir de l'entrada en vigor la reforma, encara que el procés hagués començat abans. Evidentment, aquell que se senti perjudicat sempre pot apel·lar al tribunal superior, com també pot fer-ho el Defensor del Vincle si creu que una sentència és errònia o injusta. Aleshores, com és lògic, caldrà esperar a obtenir sentència ferma que confirmi la primera. La reforma revela una major confiança de l'Església en els seus tribunals, i una gran responsabilitat per als bisbes que són els últims responsables.

d) La nova llei disposa que les conferències episcopals vetllin per a què el processos puguin ser gratuïts per les parts, però no imposa que ara mateix ho siguin ja pertot. El bisbe diocesà continua essent el responsable de fixar o suprimir les taxes judicials. I caldrà tenir en compte que, entorn al judici, hi ha altres despeses que no depenen d'aquests taxes, com els honoraris dels advocats o el pagament dels perits. Per això a cada país o a cada diòcesi caldrà veure com pot aplicar-se la gratuïtat. Cal advertir, tanmateix, que sobre aquest tema actualment hi havia molta confusió, perquè les taxes actuals no són gens elevades i fins als 80% dels processos canònics en l'actualitat ja són gratuïts, bé perquè els episcopats de molts països ja ho havien decidit així, bé perquè (com a tota la resta i també a casa nostra) ja estava prevista la justícia gratuïta per a les persones que no tenen mitjans econòmics.

e) La nova llei fa altres adaptacions o reformes menors, com possibilitar que la declaració d'un sol testimoni qualificat pugui constituir prova plena.

4. Augmentaran els motius de nul·litat del matrimoni canònic?

No, la reforma només s'adreça a facilitar i accelerar els processos, però les causes de nul·litat són la mateixes ja previstes al Llibre IV del Codi de Dret Canònic, que és una norma prou avançada en aquest sentit. Amb tot, considerem probable que més fidels s'acostin als tribunals eclesiàstics a iniciar un procés de nul·litat matrimonial ateses aquestes facilitats.

Per a més informació, consulteu el web del [Tribunal Eclesiàstic de Barcelona](#).